

FoUU-Avdelningen
Göran Larsson, FoU-direktör
Tfn: 070-293 5044
E-post: goran.s.larsson@regionjh.se

2018-09-25

Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se

Svar på remiss En sexårig utbildning till läkarexamen (U2018/02704/UH)

Region Jämtland Härjedalen har tagit del av promemorian - En sexårig utbildning till läkarexamen (U2018/02704/UH). Vi ställer oss positiva till en förlängd läkarutbildning och hur utbildningens examensmål förbereder studenten för läkarlegitimation och en påföljande bastjänstgöring, samt hur den nya examensbeskrivningen tillsammans med förslagen i propositionen Bastjänstgöring för läkare bedöms leda till ett sammanhållet utbildningssystem för läkare, från student till specialist. Vidare anser Region Jämtland Härjedalen att det i samband med etablering av ny läkarutbildning blir ett gyllene tillfälle att öka antalet utbildningsplatser för läkare. Vid en sådan utökning är det också viktigt att platserna bör förläggas till lärosäten i regioner där det är svårt att rekrytera läkare.

Region Jämtland Härjedalen anser att promemorian behöver förtydligas om hur lärosäten och landsting ska samverka kring anpassning av den del av utbildningen som landstingen medverkar i, samt hur den anpassningen ska finansieras.

Den psykiska ohälsan i samhället har ökat under de senaste åren och är idag den vanligaste orsaken till sjukfrånvaro. Samtidigt ökar efterfrågan på vård och behandling mot psykisk ohälsa. Hälso- och sjukvården kommer framgent att ha en central roll med att främja psykisk hälsa och förebygga psykiatriska sjukdomar. Region Jämtland Härjedalen anser

därför att det är av stor vikt att området psykisk ohälsa ges ändamålsenlig plats i grundutbildningen. En nyexaminerad läkare behöver kunna hantera akuta allvarliga psykiatriska tillstånd såväl som lindrig och måttlig psykisk ohälsa av den typ som idag hanteras inom primärvården.

I promemorian finns inslag som kan komma att påverka sjukvårdshuvudmännen och övriga aktörer. Den nya sexåriga utbildningen leder till läkarlegitimation och därmed möjlighet till självständigt arbete. Det är därför av yttersta vikt att såväl utbildningens innehåll som examination leder till att de i promemorian angivna målen uppfylls. Region Jämtland Härjedalen lämnar därför följande specifika synpunkter på några av betänkandets förslag och slutsatser som vi anser bör särskilt beaktas.

Promemorian föreslår att bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) får ett förtydligande vad som ska gälla i övergångsperioden mellan den gamla och den nya utbildningen. Författningarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2019, men de nya bestämmelserna ska tillämpas i läkarutbildningen som bedrivs och examina som utfärdas efter utgången av juni 2020. De äldre bestämmelser ska gälla för läkarutbildning som bedrivs och för examina som utfärdas före den 1 juli 2020. Den som före den 1 juli 2020 har påbörjat en utbildning till läkare enligt äldre bestämmelser och den som dessförinnan har antagits till en sådan utbildning men fått anstånd till tid därefter med att påbörja utbildningen, bör också ha rätt att slutföra sin utbildning för att få en examen enligt de äldre bestämmelserna, dock längst till och med utgången av juni 2029.

För de flesta individer kan övergångsperioden, 1 juli 2020 till sista juni 2029, mellan den gamla och nya läkarutbildningen räcka till, men vid exv. sjukdom, föräldraledighet och forskning kan denna övergångsperiod tyckas kort då endast 3,5 år kan ägnas åt annat än utbildningsverksamhet.

Det pågår idag en nationell transformering av svensk hälso- och sjukvård där traditionell sjukhusvård förs ut från sjukhusen, via primärvård ända ut i patienternas hem. I denna transformation är digitaliseringen ett viktigt verktyg som framtidens läkare måste behärska. Promemorian föreslår på sidan 7 under rubriken kunskap och förståelse att för läkarexamen ska

studenten ”- visa kunskap om användning av digitala hjälpmedel inom såväl hälso- och sjuk-vården som inom forsknings- och utvecklingsarbete”. Region Jämtland Härjedalen anser att i en alltmer digitaliserad vård i nya vårdmiljöer och dess omvärld krävs både färdighet och förmåga för ändamålet. Detta mål behöver därför placeras under rubriken, Färdighet och förmåga, och omformuleras till att visa förmåga att arbeta i nya vårdmiljöer med stöd av digitala verktyg.

Promemorian föreslår på sidan 37 att studenter som påbörjat en läkarutbildning före den 1 juli 2020 ska, så långt det är möjligt, erbjudas att få en examen enligt de nya bestämmelserna. Region Jämtland Härjedalen anser att detta kommer bli svårt att uppnå då lagen träder i kraft den 1 juli 2019 är tiden kort för att lärosätena skall hinna ställa om sin undervisning samt få examensrätten för det nya läkarprogrammet godkänd av universitetskanslersämbetet.

Under punkt 8.1 på sidan 38 beskriver promemorian att de universitet som har examensrätt för läkarutbildningen måste anpassa utbildningen efter de nya målen och den utökade omfattningen. Denna anpassning gäller även den del av utbildningen som landstingen medverkar i. Region Jämtland Härjedalen vill dock understryka att anpassningen av den del av utbildningen som landstingen deltar i måste ske i samverkan mellan universitet och landsting.

Under 8.2 på sidan 38 påpekas att den nya examensbeskrivningen tillsammans med för-slagen i propositionen Bastjänstgöring för läkare bedöms leda till ett sammanhållet utbildningssystem för läkare, från student till specialist. Vidare beskrivs de föreslagna målen för läkarexamen i större utsträckning motsvara hälso- och sjukvårdens behov vilket är positivt även för studenterna. Region Jämtland Härjedalen ställer sig bakom detta.

Promemorian påpekar även att ingen justering av nuvarande studiestödsystem behöver göras. Region Jämtland Härjedalen anser dock att en korrigerande av övre gräns för studiemedel bör höjas från nuvarande 6 år. Det är inte ovanligt att läkarstudenter redan läst en utbildning, eller

påbörjar en utbildning i väntan på att komma in på läkarutbildningen. Då nya läkarutbildningen förlängs riskerar fler studenter tvingas söka dispens för att kunna fullfölja sin läkarutbildning – en sådan dispens är redan idag svår att erhålla.

Under punkt 8.3 på sidan 39 åberopas 5 § ALF-avtalet där det anges att universitet och landsting har gemensamt ansvar för utformning och genomförande av den verksamhetsintegrerade utbildningen av läkare. De föreslagna förändringarna när det gäller omfattning och mål för läkarexamen påverkar även den del av utbildningen av läkare som landstingen medverkar i. Landsting och lärosäten kommer därmed behöva anpassa denna del av utbildningen till de nya målen. Region Jämtland Härjedalen har redan kommenterat vikten av att anpassningen av den landstingsförlagda utbildningen måste ske i samverkan med universiteten. Promemorian nämner inte hur anpassningen ska finansieras.

Under punkt 8.5 på sidan 40 påpekar promemorian att staten år 2026 får en kostnadsökning då ALF-ersättning höjs med 67 mkr och universitetens anslag för undervisning höjs med 126 mkr i samband med att den sista terminen av den sexåriga läkarutbildningen träder i kraft. Region Jämtland Härjedalen delar inte promemorians åsikt att kostnadsökningen är större för universiteten än för landstingen i samband med den tillkommande terminen. Det borde göras en betydligt jämnare fördelning av medel mellan lärosäten och landsting och regioner. Region Jämtland Härjedalen anser även att det ekonomiska tillskottet i form av ALF-ersättning kommer alldeles för sent. Vi anser att staten måste ta sitt ansvar och även finansiera landstingen för det förarbete som krävs hos sjukvårdshuvudmännen innan den nya läkarutbildningen startar, samt under den inkörningstid som kommer att vara i början av den nya läkarutbildningen.

Under rubriken färdighet och förmåga på sidan 44 uppger promemorian att för läkarexamen ska studenten *"-visa fördjupad förmåga att självständigt diagnostisera de vanligaste sjukdomstillstånden ur patofysiologiskt och psykosocialt samt andra relevanta perspektiv och i samverkan med patienten handlägga dessa,"*. Den föreslagna skrivningen

där ordet **behandla** utbyttts mot ordet **handlägga** innebär att krav på att studenten ska ha förmåga att behandla de vanligaste sjukdomstillstånden inte specificerats, vilket överensstämmer med motsvarande skrivningar i nu gällande målbeskrivning för AT. Mot bakgrund av att examen från den nya sexåriga läkarutbildningen kommer att vara legitimationsgrundande är det angeläget att det säkerställs att läkarstudenten vid examen har den kunskap och förmåga till att behandla de vanligaste sjukdomstillstånden som erfordras för att självständigt utöva läkaryrket, även vid mindre sjukhus och i glesbygd.

REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN

Ann-Marie Johansson (S)
Regionstyrelsens ordförande

Hans Svensson
Regiondirektör